

TEMA: SAVIINKASACIJOS NAUDOJIMAS

Saviinkasacija (angl. *self-invoicing*) – tai procesas, kai pirkėjas pats išrašo sąskaitą faktūrą tiekėjui už paslaugas ar prekes, kurios buvo suteiktos arba tiekite per tam tikrą laikotarpį. Tai leidžia pirkėjui atlikti visus su mokesčiais susijusius veiksmus, tokius kaip PVM apskaičiavimas, be tiesioginio tiekėjo įsikišimo. Saviinkasacija gali būti taikoma tiek grynaisiais, tiek negrynaisiais atsiskaitymais, tačiau ji turi būti suderinta su tiekėju ir turi atitikti teisės aktų reikalavimus.

Saviinkasacijos naudojimas ir reglamentavimas Lietuvoje

Saviinkasacija gali būti naudojama, tačiau tik tam tikrose situacijose ir tik pagal galiojančius teisės aktus. Pagrindiniai teisės aktai, kurie reglamentuoja saviinkasacijos naudojimą Lietuvoje:

1. **PVM įstatymas** – saviinkasacija gali būti naudojama, jeigu tai numatyta tarp pirkėjo ir tiekėjo sutarties. Taip pat ji gali būti taikoma tik tam tikroms prekėms ar paslaugoms, kur yra numatyta tokia galimybė.
2. **PVM apskaitos taisyklės** – saviinkasacija gali būti naudojama tik tuo atveju, jei tiekėjas sutinka ir yra nurodytas specialus susitarimas tarp pirkėjo ir tiekėjo dėl šio metodo taikymo.
3. **Finansinės apskaitos taisyklės** – taikant saviinkasaciją, abu dalyvaujantys asmenys (pirkėjas ir tiekėjas) turi užtikrinti, kad sąskaitos faktūros būtų tinkamai užpildytos ir kad mokesčiai būtų teisingai apskaičiuoti bei sumokėti.

Kaip veikia saviinkasacija?

Pirkėjas, vykdydamas saviinkasaciją, pats užpildo sąskaitą faktūrą, kurią tiekėjas turėtų gauti kaip dokumentą, patvirtinantį sandorio faktą. Saviinkasacija vykdoma pagal šiuos etapus:

1. **Sutarties sudarymas su tiekėju** – tiekėjas ir pirkėjas turi pasirašyti sutartį, kurioje būtų aiškiai nustatyta, kad pirkėjas turi teisę pats išrašyti sąskaitą faktūrą.
2. **Sąskaitos faktūros išrašymas** – pirkėjas pats išrašo sąskaitą faktūrą pagal paslaugas ar prekes, kurias gavo. Tai turi būti padaryta pagal galiojančius PVM įstatymus, įskaitant PVM tarifo nurodymą ir kitus įstatymuose numatytus duomenis.
3. **Dokumento patvirtinimas** – tiekėjas, gavęs sąskaitą faktūrą, ją priima ir patvirtina. Tai gali būti padaryta elektroniniu būdu arba paprasta parašu.
4. **PVM apskaičiavimas** – pirkėjas atsako už tai, kad sąskaitoje faktūroje būtų teisingai apskaičiuotas PVM pagal galiojančius tarifus ir kad jis būtų įrašytas į apskaitą.
5. **Apskaitos įrašai** – pirkėjas turi tinkamai įrašyti šią sąskaitą faktūrą savo buhalterinėje apskaitoje, nurodant tiekėjo informaciją, prekių ar paslaugų pavadinimus, sumas, PVM ir kt.
6. **PVM deklaravimas** – pirkėjas atsakingas už PVM deklaravimą mokesčių inspekcijai ir jo sumokėjimą.

Privalumai ir trūkumai

Privalumai:

- **Greitesnis ir paprastesnis procesas:** Pirkėjas pats atsakingas už sąskaitos išrašymą, todėl šis procesas gali būti greitesnis nei laukimas, kol tiekėjas ją išrašys.
- **Efektyvumas:** Tiekėjui nėra būtinybės išrašyti kiekvieną sąskaitą faktūrą, o pirkėjui nereikia laukti šio veiksmo, todėl tai leidžia greičiau apdoroti finansinius sandorius.
- **Geriau kontroliuojama mokesčių apskaita:** Pirkėjas tiesiogiai kontroliuoja PVM apskaičiavimą ir ataskaitas.

Trūkumai:

- **Teisiniai apribojimai:** Ne visos prekės ir paslaugos gali būti apdorojamos pagal saviinkasacijos principą, todėl būtina laikytis tam tikrų apribojimų.
- **Dalyvių susitarimas:** Saviinkasacija reikalauja tiekėjo ir pirkėjo susitarimo, kas ne visuomet gali būti įmanoma.
- **PVM ir mokesčių klaidos:** Pirkėjas privalo tiksliai apskaičiuoti PVM ir užtikrinti, kad visi mokesčiai būtų tinkamai apskaitomi. Netinkamai apskaičiuotas PVM gali sukelti problemų su mokesčių institucijomis.

Išvados

Saviinkasacija – tai naudingas metodas, leidžiantis pirkėjui pats išrašyti sąskaitas faktūras ir tvarkyti PVM apskaitą. Tačiau tai gali būti taikoma tik tada, kai yra suderinta tarp pirkėjo ir tiekėjo ir laikomasi visų teisės aktų reikalavimų. Tinkamai naudojama, ši praktika gali pagreitinti sandorių apdorojimą ir sumažinti administracinę naštą, tačiau, jei ji nebus tinkamai įgyvendinta, gali kilti mokesčių ir teisinių problemų.

PVM įstatymas: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.163423/asr>